

RZECZPOSPOLITA
POLSKA

Urząd Patentowy
Rzeczypospolitej Polskiej

(12) **OPIS PATENTOWY** (19) **PL** (11) **227454**

(13) **B1**

(21) Numer zgłoszenia: **413963**

(22) Data zgłoszenia: **14.09.2015**

(51) Int.Cl.

H03M 1/00 (2006.01)

H03M 1/34 (2006.01)

H03M 1/14 (2006.01)

(54)

**Sposób pośredniego przetwarzania chwilowej
wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe**

(43) Zgłoszenie ogłoszono:

27.03.2017 BUP 07/17

(45) O udzieleniu patentu ogłoszono:

29.12.2017 WUP 12/17

(73) Uprawniony z patentu:

**AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE,
Kraków, PL**

(72) Twórca(y) wynalazku:

**DARIUSZ KOŚCIELNIK, Kraków, PL
MAREK MIŚKOWICZ, Kraków, PL**

(74) Pełnomocnik:

rzec. pat. Andrzej Kacperski

PL 227454 B1

Opis wynalazku

Przedmiotem wynalazku jest sposób pośredniego przetwarzania chwilowej wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe, znajdujący zastosowanie w systemach kontrolno-pomiarowych.

Z publikacji: G. Smarandoiu, K. Fukahori, P. R Gray, D. A. Hodges „An All-MOS Analog-to-Digital Converter Using a Constant Slope Approach”, IEEE Journal of Solid-State Circuits, Volume: 11. Issue: 3, 1976. str. 408 ÷ 410 znany jest sposób pośredniego przetwarzania wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe. Napięcie przetwarzane jest w pierw próbkowane. Ładunek zgromadzony w kondensatorze próbkującym jest następnie usuwany za pomocą źródła prądowego o stałej wydajności. Czas rozładowywania kondensatora jest zatem proporcjonalny do wielkości próbki napięcia przetwarzanego. Pomiaru długości tego czasu dokonuje się poprzez zliczanie impulsów wygenerowanych w trakcie rozładowywania kondensatora próbkującego przez generator referencyjny.

Znany z opisu patentowego PL 220 542 (publikacja zgłoszenia międzynarodowego WO 2011/152745 sposób pośredniego przetwarzania chwilowej wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe polega na odwzorowaniu tego napięcia proporcjonalną do niego wielkością ładunku elektrycznego. Ładunek ten gromadzi się w kondensatorze próbkującym przez równoległe łączenie tego kondensatora ze źródłem napięcia przetwarzanego na czas trwania aktywnego stanu sygnału wyzwalającego. Następnie ilość zgromadzonego ładunku elektrycznego wyraża się w postaci słowa cyfrowego. W tym celu cały ładunek jest przenoszony z kondensatora próbkującego do matrycy kondensatorów o binarnym stosunku ich pojemności. W każdym z kroków tej fazy mniejszy, docelowy kondensator jest napełniany ładunkiem pobieranym z kondensatora większego, źródłowego. Jeżeli uda się całkowicie naładować kondensator docelowy, a zatem uzyskać między jego okładkami napięcie równe napięciu referencyjnemu, to zgromadzony w nim ładunek jest już tam pozostawiany. W przeciwnym przypadku częściowo naładowany kondensator staje się źródłowym, a zgromadzony w nim ładunek jest dzielony na jeszcze mniejsze porcje poprzez przeniesienie go do kondensatorów o mniejszych pojemnościach. Aby umożliwić przenoszenie ładunku pomiędzy dwoma kondensatorami, dolna okładka kondensatora źródłowego jest łączona ze źródłem napięcia pomocniczego, o wartości odpowiednio większej od wartości napięcia referencyjnego. W tym samym czasie dolna okładka kondensatora docelowego jest łączona z masą układu. Utrzymywana w ten sposób różnica potencjałów między górnymi okładkami obu kondensatorów umożliwia poprawną pracę źródła prądowego przenoszącego ładunek. W wyjściowym słowie cyfrowym każdemu całkowicie naładowanemu kondensatorowi jest przypisywany bit o wartości 1, a pozostałe kondensatory są reprezentowane przez bity o wartości 0.

Zgodnie z wynalazkiem sposób pośredniego przetwarzania chwilowej wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe, polega na spróbkowaniu wielkości napięcia przetwarzanego przez równoległe połączenie kondensatora próbkującego ze źródłem napięcia przetwarzanego, a następnie odwzorowywaniu wielkości próbki napięcia przetwarzanego długością generowanego interwału czasu oraz przypisaniu za pomocą modułu sterującego odpowiedniej wartości n-bitowemu wyjściowemu słowu cyfrowemu.

Istotą rozwiązania jest to, że interwał czasu odwzorowuje się w postaci różnicy długości odcinka czasu referencyjnego i odcinka czasu sygnałowego. Odcinek czasu referencyjnego odmierza się od chwili rozpoczęcia generowania interwału czasu za pomocą modułu sterującego, a odcinek czasu sygnałowego odmierza się od chwili zakończenia generowania interwału czasu za pomocą modułu sterującego. Odmierzanie obu odcinków czasu kończy się w tym samym momencie.

Korzystne jest, gdy generowanie interwału czasu, za pomocą modułu sterującego, rozpoczyna się w chwili wykrycia, za pomocą modułu sterującego, początku aktywnego stanu na wejściu sygnału wyzwalającego i realizuje się przez ładowanie, za pomocą źródła prądowego sygnałowego, kondensatora próbkującego modułu próbkującego.

Korzystne jest, gdy odmierzanie odcinka czasu referencyjnego realizuje się przez ładowanie, za pomocą źródła prądowego referencyjnego, kondensatora wybranego za pomocą modułu sterującego z zestawu kondensatorów, takich, że pojemność każdego kondensatora o kolejnym indeksie jest dwukrotnie większa od pojemności kondensatora bezpośrednio go poprzedzającego. Jako pierwszy wybiera się kondensator o największej pojemności w zestawie kondensatorów. Kondensator ten ładuje się do chwili, gdy narastające na nim napięcie referencyjne, które porównuje się za pomocą komparatora referencyjnego z napięciem progowym, jest równe napięciu progowemu. Wówczas rozpoczyna się ładowanie, za pomocą źródła prądowego referencyjnego, kolejnego kondensatora wybranego

z zestawu kondensatorów, takiego, że pojemność tego kondensatora jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów, a narastające na nim napięcie referencyjne porównuje się, za pomocą komparatora referencyjnego, z napięciem progowym. Czynności te powtarza się do końca odmierzenia obu odcinków czasu.

Odmierzanie odcinka czasu sygnałowego realizuje się przez ładowanie, za pomocą źródła prądowego sygnałowego, kondensatora wybranego z zestawu kondensatorów, takiego, że pojemność tego kondensatora jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów. Tak wybrany kondensator ładuje się do chwili, gdy narastające na nim napięcie sygnałowe, które porównuje się za pomocą komparatora sygnałowego z napięciem progowym, jest równe napięciu progowemu. Następnie rozpoczyna się ładowanie, za pomocą źródła prądowego sygnałowego, kolejnego kondensatora, który wybiera się w taki sam sposób. Czynności te powtarza się do końca odmierzenia obu odcinków czasu.

Odmierzanie odcinka czasu referencyjnego i odcinka czasu sygnałowego kończy się, gdy podczas ładowania kondensatora o najmniejszej pojemności w zestawie kondensatorów wykryje się, że albo napięcie referencyjne, narastające na kondensatorze ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego, albo napięcie sygnałowe, narastające na kondensatorze ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego jest równe napięciu progowemu.

Korzystne jest, gdy generowanie interwału czasu, za pomocą modułu sterującego, kończy się w chwili, gdy napięcie malejące na kondensatorze próbkującym modułu próbkującego, które kontroluje się za pomocą komparatora sygnałowego, jest równe zero.

Korzystne jest, gdy wartość n-bitowego wyjściowego słowa cyfrowego, będącego wynikiem przetwarzania, wyznacza się, za pomocą modułu sterującego, w następujący sposób. Bitowi tego słowa cyfrowego przypisuje się wartość 1, jeżeli podczas ładowania przyporządkowanego temu bitowi kondensatora zestawu kondensatorów za pomocą źródła prądowego referencyjnego nie rozpoczęło ładowanie kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego sygnałowego. Bitowi tego słowa cyfrowego przypisuje się wartość 1 także wówczas, gdy podczas ładowania przyporządkowanego temu bitowi kondensatora za pomocą źródła prądowego sygnałowego rozpoczęło ładowanie kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego referencyjnego. W pozostałych przypadkach bitowi temu przypisuje się wartość 0.

Korzystne jest, gdy w okresie trwania interwału czasu wydajności źródła prądowego sygnałowego jest mniejsza od wydajności źródła prądowego referencyjnego. W chwili zakończenia generowania interwału czasu, za pomocą modułu sterującego, wydajność źródła prądowego sygnałowego zwiększa się, za pomocą modułu sterującego, do wydajności źródła prądowego referencyjnego.

Zaletą rozwiązania jest taktowanie jego pracy za pomocą sygnałów wyjściowych dwóch komparatorów, które wykrywają momenty zakończenia realizowania każdego z etapów procesu przetwarzania. W ten sposób wyeliminowano potrzebę stosowania zewnętrznego źródła przebiegu taktującego, pobierającego znaczne ilości energii, istotnie poprawiając sprawność energetyczną procesu przetwarzania.

Przyczyną wysokiej sprawności energetycznej rozwiązania jest także całkowite zawieszanie wykonywania jakichkolwiek działań w przerwach pomiędzy kolejnymi procesami przetwarzania. Moc pobierana wówczas ze źródła zasilania przez układy wykonane w technologii CMOS jest pomijalnie mała.

Zastosowanie źródła prądowego sygnałowego o regulowanej wydajności umożliwia zmniejszenie niezbędnej pojemności kondensatora próbkującego, co pozwala istotnie ograniczyć powierzchnię zajmowaną przez przetwornik wykonany w postaci układu monolitycznego.

Przedmiot wynalazku jest objaśniony w przykładach wykonania na rysunku, gdzie przedstawiono:

Fig. 1 – układ w stanie próbkowania,

Fig. 2 – moduł próbkujący SM,

Fig. 3 – generowany interwału czasu T oraz zmiany napięcia U_{SM} na kondensatorze próbkującym C_n modułu próbkującego SM.

Zgodnie z wynalazkiem sposób pośredniego przetwarzania chwilowej wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe polega na odwzorowaniu chwilowej wielkości napięcia przetwarzanego długością generowanego interwału czasu T , którą z kolei wyraża się wartością różnicy długości odcinka czasu referencyjnego R_T i odcinka czasu sygnałowego S_T (fig. 3). Wielkość napięcia przetwarzanego próbkuje się poprzez połączenie górnej okładki kondensatora próbkującego C_n modułu próbkującego SM z wejściem U_{in} napięcia przetwarzanego U_{in} oraz połączenie dolnej okładki kondensatora próbkującego C_n z masą układu. W chwili wykrycia, za pomocą modułu sterującego CM, początku aktywnego stanu na wejściu sygnału wyzwalamy Trg, górną okładkę kondensatora próbkującego

C_n modułu próbkującego SM łączy się z napięciem progowym U_{TH} , zaś dolną okładkę tego kondensatora łączy się z wyjściem źródła prądowego sygnałowego I_S i rozpoczyna się generowanie interwału czasu T za pomocą modułu sterującego CM. Napięcie U_{SM} na kondensatorze próbkującym C_n modułu próbkującego SM, ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S , maleje wówczas od wielkości próbki napięcia przetwarzanego U_{In} (fig. 3). Generowanie interwału czasu T , za pomocą modułu sterującego CM, kończy się w chwili, gdy napięcie U_{SM} na kondensatorze próbkującym C_n modułu próbkującego SM, które kontroluje się za pomocą komparatora sygnałowego K_S , jest równe zero (fig. 3).

Odmierzanie odcinka czasu referencyjnego RT rozpoczyna się w chwili t_1 rozpoczęcia generowania interwału czasu T za pomocą modułu sterującego CM (fig. 3). Odmierzanie odcinka czasu sygnałowego ST rozpoczyna się w chwili t_2 zakończenia generowania interwału czasu T za pomocą modułu sterującego CM (fig. 3). Odmierzanie obu odcinków czasu kończy się w tym samym momencie t_3 (fig. 3), po wyczerpaniu wspólnego zbioru elementów służących do przedłużania odcinka czasu referencyjnego RT i odcinka czasu sygnałowego ST .

Odmierzanie kolejnego skwantowanego fragmentu odcinka czasu referencyjnego RT realizuje się przez ładowanie, za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R , kondensatora wybranego za pomocą modułu sterującego CM z zestawu kondensatorów CS , zawierającego kondensatory $C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$. Jako pierwszy wybiera się kondensator C_{n-1} o największej pojemności w zestawie kondensatorów CS . Wybrany kondensator ładuje się do chwili, gdy narastające na nim napięcie referencyjne U_R , które porównuje się za pomocą komparatora referencyjnego K_R z napięciem progowym U_{TH} , jest równe napięciu progowemu U_{TH} . Wówczas rozpoczyna się ładowanie, za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R , kolejnego kondensatora wybranego z zestawu kondensatorów CS , takiego, że pojemność tego kondensatora jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów, a narastające na nim napięcie referencyjne U_R , porównuje się, za pomocą komparatora referencyjnego K_R , z napięciem progowym U_{TH} . Czynności te powtarza się aż do wyczerpania zbioru kondensatorów $C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$.

Odmierzanie kolejnego skwantowanego fragmentu odcinka czasu sygnałowego ST realizuje się przez ładowanie, za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S , kondensatora wybranego za pomocą modułu sterującego CM z zestawu kondensatorów CS , takiego, że pojemność tego kondensatora jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów. Wybrany kondensator ładuje się do chwili, gdy narastające na nim napięcie sygnałowe U_S , które porównuje się za pomocą komparatora sygnałowego K_S z napięciem progowym U_{TH} , jest równe napięciu progowemu U_{TH} . Następnie rozpoczyna się ładowanie za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S kolejnego kondensatora, który wybiera się w taki sam sposób. Czynności te powtarza się aż do wyczerpania zbioru kondensatorów $C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$, a wydajności źródła prądowego referencyjnego I_R i źródła prądowego sygnałowego I_S są stałe i takie same.

Odmierzanie odcinka czasu referencyjnego RT i odcinka czasu sygnałowego ST kończy się jednocześnie, gdy podczas ładowania kondensatora C_0 o najmniejszej pojemności w zestawie CS wykryje się, że albo napięcie referencyjne U_R narastające na kondensatorze ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R , albo napięcie sygnałowe U_S narastające na kondensatorze ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S jest równe napięciu progowemu U_{TH} .

Wartość n -bitowego wyjściowego słowa cyfrowego B , będącego wynikiem przetwarzania, wyznacza się przypisując bitowi tego słowa cyfrowego, za pomocą modułu sterującego CM, wartość 1, jeżeli podczas ładowania przyporządkowanego temu bitowi kondensatora zestawu kondensatorów CS za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R nie rozpoczęto ładowania kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S . Bitowi temu przypisuje się, za pomocą modułu sterującego CM, wartość 1 także wówczas, gdy podczas ładowania przyporządkowanego mu kondensatora zestawu kondensatorów CS za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S rozpoczęto ładowanie kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R . W pozostałych przypadkach bitowi temu przypisuje się, za pomocą modułu sterującego CM, wartość 0.

Inny przykładowy sposób pośredniego przetwarzania chwilowej wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe różni się od poprzednich tym, że w okresie generowania interwału czasu T , za pomocą modułu sterującego CM, wydajności źródła prądowego sygnałowego I_S jest ośmiokrotnie mniejsza od wydajności źródła prądowego referencyjnego I_R . W chwili t_2 zakończenia generowania interwału czasu T , za pomocą modułu sterującego CM, wydajność tę zwiększa się, za pomocą modułu sterującego CM, do wydajności źródła prądowego referencyjnego I_R .

Układ do pośredniego przetwarzania chwilowej wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe, w pierwszym przykładowym rozwiązaniu (fig. 1), zawiera moduł sterujący CM wyposażony w wejście sygnału wyzwalającego Trg, wyjście słowa cyfrowego B oraz wyjście zakończenia przetwarzania RDY. Wejście referencyjne I_{R} modułu sterującego CM jest połączone z wyjściem komparatora referencyjnego K_{R} , a wejście sygnałowe I_{S} modułu sterującego CM jest połączone z wyjściem komparatora sygnałowego K_{S} . Wyjście referencyjne P_{R} modułu sterującego CM jest połączone z wejściem sterującym źródła prądowego referencyjnego I_{R} , a wyjście sygnałowe P_{S} modułu sterującego CM jest połączone z wejściem sterującym źródła prądowego sygnałowego I_{S} . Wyjście próbkowania P_{SM} modułu sterującego CM jest połączone z wejściem sterującym modułu próbkującego SM. Wyjścia sterujące $P_{n-1}, P_{n-2}, \dots, P_1, P_0$ modułu sterującego CM są połączone, odpowiednio, z wejściami sterującymi przełączników $S_{n-1}, S_{n-2}, \dots, S_1, S_0$ zestawu kondensatorów CS. W zestawie kondensatorów CS pojemność każdego kondensatora $C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$ o kolejnym indeksie jest dwukrotnie większa od pojemności kondensatora bezpośrednio go poprzedzającego. Wejście nieodwracające komparatora referencyjnego K_{R} jest połączone z szyną referencyjną R oraz wyjściem źródła prądowego referencyjnego I_{R} , którego wejście jest połączone z napięciem zasilania U_{DD} . Wejście odwracające komparatora referencyjnego K_{R} jest połączone z napięciem progowym U_{TH} . Wejście nieodwracające komparatora sygnałowego K_{S} jest połączone z szyną sygnałową S oraz wyjściem źródła prądowego sygnałowego I_{S} , którego wejście jest połączone z napięciem zasilania U_{DD} . Wejście odwracające komparatora sygnałowego K_{S} jest połączone z napięciem progowym U_{TH} oraz wejściem odwracającym komparatora referencyjnego K_{R} . Dolne okładki kondensatorów $C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$ zestawu kondensatorów CS są połączone z masą układu, a górne okładki tych kondensatorów $C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$ są połączone, odpowiednio, ze stykami ruchomymi przełączników $S_{n-1}, C_{n-2}, \dots, S_1, C_0$. Pierwsze styki nieruchome przełączników $S_{n-1}, C_{n-2}, \dots, S_1, C_0$ są połączone z szyną sygnałową S, drugie styki nieruchome są połączone z masą układu, a trzecie styki nieruchome są połączone z szyną referencyjną R. Źródło prądowe referencyjne I_{R} i źródło prądowe sygnałowe I_{S} mają jednakową wydajność.

Moduł próbkujący SM zawiera kondensator próbkujący C_n , którego pojemność jest równa podwojonej pojemności kondensatora C_{n-1} o największej pojemności w zestawie kondensatorów CS. Górna okładka kondensatora próbkującego C_n modułu próbkującego SM jest połączona ze stykiem ruchomym przełącznika górnej okładki S_T , którego pierwszy styk nieruchomy jest połączony z wejściem I_n napięcia przetwarzanego U_{In} , a drugi styk nieruchomy przełącznika górnej okładki S_T jest połączony z napięciem progowym U_{TH} (fig. 2). Dolna okładka kondensatora próbkującego C_n modułu próbkującego SM jest połączona ze stykiem ruchomym przełącznika dolnej okładki S_B , którego pierwszy styk nieruchomy jest połączony z masą układu, a drugi styk nieruchomy jest połączony z szyną sygnałową S. Wejścia sterujące przełącznika górnej okładki S_T i przełącznika dolnej okładki S_B są ze sobą sprzężone i są połączone z wyjściem próbkowania P_{SM} modułu sterującego CM.

W drugim przykładowym rozwiązaniu układ różni się od przedstawionego w pierwszym przykładzie tym, że źródło prądowe sygnałowe I_S ma wydajność regulowaną, której wartość zmienia się za pomocą wyjścia referencyjnego P_R modułu sterującego CM. Wydajność źródła prądowego sygnałowe I_S może być równa wydajności źródła prądowego referencyjnego I_R lub osiem razy od niej mniejsza. Ponadto, pojemność kondensatora próbkującego C_n modułu próbkującego SM jest cztery razy mniejsza od pojemności kondensatora C_{n-1} o największej pojemności w zestawie kondensatorów CS.

W poniższym opisie przebiegu przetwarzania przyjęto następujące oznaczenia:

- x jest indeksem kondensatora ładowanego aktualnie za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R ,
- y jest indeksem kondensatora ładowanego aktualnie za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S ,
- z jest indeksem kondensatora, którego pojemność jest aktualnie największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów zestawu kondensatorów CS.

Pośrednie przetwarzanie chwilowej wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe realizowane, według wynalazku, w pierwszym przykładowym układzie (fig. 1) przebiega następująco. Przed rozpoczęciem procesu przetwarzania moduł sterujący CM, przy pomocy sygnału z wyjścia referencyjnego P_R , powoduje wyłączenie źródła prądowego referencyjnego I_R , zaś przy pomocy sygnału z wyjścia sygnałowego P_S powoduje wyłączenie źródła prądowego sygnałowego I_S . Przy pomocy sygnałów z wyjść sterujących $P_{n-1}, P_{n-2}, \dots, P_1, P_0$ moduł sterujący CM powoduje przełączenie przełączników $S_{n-1}, C_{n-2}, \dots, S_1, C_0$ w drugie położenie i połączenie górnych okładek wszystkich kondensatorów $C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$ zestawu kondensatorów CS z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie

wszystkich kondensatorów $C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$ zestawu kondensatorów CS. Przy pomocy sygnału z wyjścia próbkowania P_{SM} moduł sterujący CM powoduje przełączenie przełącznika górnej okładki S_T w pierwsze położenie i połączenie górnej okładki kondensatora próbkującego C_n modułu próbkującego SM z wejściem I_n napięcia przetwarzanego U_{in} oraz jednocześnie przełączenie przełącznika dolnej okładki S_B w pierwsze położenie i połączenie dolnej okładki tego kondensatora z masą układu, wprowadzając moduł próbkujący SM w stan próbkowania (fig. 2).

W chwili wykrycia przez moduł sterujący CM początku aktywnego stanu na wejściu sygnału wyzwalającego Trg moduł sterujący CM wprowadza wyjście zakończenia przetwarzania RDY w stan nieaktywny. Następnie moduł sterujący CM kończy proces próbkowania wielkości napięcia przetwarzanego U_{in} i jednocześnie rozpoczyna generowanie interwału czasu T (fig. 3). Moduł sterujący CM łączy wówczas górną okładkę kondensatora próbkującego C_n modułu próbkującego SM z napięciem progowym U_{TH} i jednocześnie łączy dolną okładkę tego kondensatora z wyjściem źródła prądowego sygnałowego I_S . W tym celu moduł sterujący CM powoduje, przy pomocy sygnału z wyjścia próbkującego P_{SM} przełączenie przełącznika górnej okładki S_T w drugie położenie i jednocześnie przełączenie przełącznika dolnej okładki S_B w drugie położenie. Następnie, przy pomocy sygnału z wyjścia sygnałowego P_S moduł sterujący CM powoduje włączenie źródła prądowego sygnałowego I_S . Napięcie U_{SM} na kondensatorze próbkującym C_n modułu próbkującego SM, ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S , maleje od wielkości próbki napięcia przetwarzanego U_{in} (fig. 3). Napięcie to kontroluje się za pomocą komparatora sygnałowego K_S . Następnie moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie odcinka czasu referencyjnego RT (fig. 3). Moduł sterujący CM łączy wówczas wyjście źródła prądowego referencyjnego I_R z górną okładką kondensatora C_{n-1} o największej pojemności w zestawie kondensatorów CS. W tym celu moduł sterujący CM powoduje, przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_{n-1} przełączenie przełącznika S_{n-1} w trzecie położenie. Jednocześnie, przy pomocy sygnału z wyjścia referencyjnego P_R moduł sterujący CM powoduje włączenie źródła prądowego referencyjnego I_R . Napięcie referencyjne U_R narastające na kondensatorze C_x ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R porównuje się za pomocą komparatora referencyjnego K_R z napięciem progowym U_{TH} . Gdy napięcie referencyjne U_R osiągnie wielkość napięcia progowego U_{TH} wówczas, na podstawie sygnału wyjściowego komparatora referencyjnego K_R , moduł sterujący CM powoduje, przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_x , przełączenie przełącznika S_x w drugie położenie i połączenie górnej okładki kondensatora C_x z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie tego kondensatora. Jednocześnie moduł sterujący CM łączy wyjście źródła prądowego referencyjnego I_R z górną okładką kondensatora C_z , takiego, że jego pojemność jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów zestawu kondensatorów CS. W tym celu moduł sterujący CM powoduje, przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_z , przełączenie przełącznika S_z w trzecie położenie. Napięcie referencyjne U_R narastające na kondensatorze C_x ładowanym aktualnie za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R porównuje się za pomocą komparatora referencyjnego K_R z napięciem progowym U_{TH} . Czynności te powtarza się aż do momentu t_3 zakończenia odmierzenia odcinka czasu referencyjnego RT .

W chwili wykrycia przez moduł sterującego CM, na podstawie sygnału wyjściowego komparatora sygnałowego K_S , iż napięcie U_{SM} malejące na kondensatorze próbkującym C_n modułu próbkującego SM jest równe zero, moduł sterujący CM kończy generowanie interwału czasu T (fig. 3). Moduł sterujący CM łączy wówczas górną okładkę kondensatora próbkującego C_n modułu próbkującego SM z wyjściem I_n napięcia przetwarzanego U_{in} i jednocześnie łączy dolną okładkę tego kondensatora z masą układu, ponownie wprowadzając moduł próbkujący SM w stan próbkowania (fig. 2). W tym celu, moduł sterujący CM powoduje, przy pomocy sygnału z wyjścia próbkującego P_{SM} przełączenie przełącznika górnej okładki S_T w pierwsze położenie i jednocześnie przełączenie przełącznika dolnej okładki S_B w pierwsze położenie. Następnie moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie odcinka czasu sygnałowego ST (fig. 3). Moduł sterujący CM łączy wówczas wyjście źródła prądowego sygnałowego I_S z górną okładką kondensatora C_z , takiego, że jego pojemność jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów zestawu kondensatorów CS. W tym celu moduł sterujący CM powoduje, przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_z , przełączenie przełącznika S_z w pierwsze położenie. Napięcie sygnałowe U_S narastające na kondensatorze C_y ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S porównuje się za pomocą komparatora sygnałowego K_S z napięciem progowym U_{TH} . Gdy napięcie sygnałowe U_S osiągnie wielkość napięcia progowego U_{TH} wówczas, na podstawie sygnału wyjściowego komparatora sygnałowego K_S , moduł sterujący CM powoduje, przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_y , przełączenie przełącznika S_y w drugie położenie i połączenie górnej okładki kondensatora C_y z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie tego konden-

satora. Jednocześnie moduł sterujący GM łączy wyjście źródła prądowego sygnałowego I_S z górną okładką kondensatora C_z , takiego, że jego pojemność jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów zestawu kondensatorów CS. Czynności te powtarza się aż do momentu zakończenia odmierzenia odcinka czasu sygnałowego ST.

Odmierzanie odcinka czasu referencyjnego RT i odcinka czasu sygnałowego ST moduł sterujący CM kończy w chwili t_3 (fig. 3), gdy podczas ładowania kondensatora C_0 o najmniejszej pojemności w zestawie kondensatorów CS wykryje, albo na podstawie sygnału wyjściowego komparatora referencyjnego K_R , że napięcie referencyjne U_R narastające na kondensatorze C_x ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego jest równe napięciu progowemu U_{TH} , albo na podstawie sygnału wyjściowego komparatora sygnałowego K_S , że napięcie sygnałowe U_S narastające na kondensatorze C_y ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S jest równe napięciu progowemu U_{TH} . Moduł sterujący CM, przy pomocy sygnału z wyjścia referencyjnego P_R powoduje wówczas wyłączenie źródła prądowego referencyjnego I_R , zaś przy pomocy sygnału z wyjścia sygnałowego P_S powoduje wyłączenie źródła prądowego sygnałowego I_S . Przy pomocy sygnałów z wyjść sterujących P_{n-1} , P_{n-2} , ..., P_1 , P_0 , moduł sterujący CM powoduje przełączenie przełączników S_{n-1} , S_{n-2} , ..., S_1 , S_0 w drugie położenie i połączenie górnych okładek wszystkich kondensatorów C_{n-1} , C_{n-2} , ..., C_1 , C_0 zestawu kondensatorów CS z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie wszystkich kondensatorów C_{n-1} , C_{n-2} , ..., C_1 , C_0 o zestawu kondensatorów CS (fig. 1). Następnie moduł sterujący CM wprowadza wyjście zakończenia przetwarzania RDY w stan aktywny.

Moduł sterujący CM przypisuje bitowi b_x wyjściowego słowa cyfrowego B wartość 1, jeżeli podczas ładowania przyporządkowanego temu bitowi kondensatora C_x zestawu kondensatorów CS za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R moduł sterujący CM nie spowodował rozpoczęcia ładowania kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S . Moduł sterujący CM przypisuje bitowi b_y n-bitowego wyjściowego słowa cyfrowego B wartość 1 także wówczas, gdy podczas ładowania przyporządkowanego temu bitowi kondensatora C_y , zestawu kondensatorów CS za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S moduł sterujący CM spowodował rozpoczęcie ładowania kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R . Pozostałym bitom n-bitowego wyjściowego słowa cyfrowego B moduł sterujący CM przypisuje wartość 0.

W drugim przykładowym układzie w chwili wykrycia przez moduł sterujący CM początku aktywnego stanu na wejściu sygnału wyzwalającego Trg moduł sterujący CM powoduje dodatkowo, przy pomocy sygnału z wyjścia sygnałowego P_S , ośmiokrotne zmniejszenie wydajności źródła prądowego sygnałowego I_S w stosunku do wydajności źródła prądowego referencyjnego I_R . W chwili t_2 zakończenia generowania interwału czasu T, za pomocą modułu sterującego CM, moduł sterujący CM powoduje dodatkowo, przy pomocy sygnału z wyjścia sygnałowego P_S , zwiększenie wydajności źródła prądowego sygnałowego I_S do wydajności źródła prądowego referencyjnego I_R .

Wykaz oznaczeń na rysunku

I_n	wejście napięcia przetwarzanego,
I_{nS}	wejście sygnałowe,
I_{nR}	wejście referencyjne,
Trg	wejście sygnału wyzwalającego,
P_S	wyjście sygnałowe,
P_R	wyjście referencyjne,
P_{SM}	wyjście próbkowania,
RDY	wyjście zakończenia przetwarzania,
B	wyjście słowa cyfrowego,
$b_{n-1}, b_{n-2}, \dots, b_1, b_0$	bity słowa cyfrowego,
S	szyna sygnałowa,
R	szyna referencyjna,
I_S	źródło prądowe sygnałowe,
I_R	źródło prądowe referencyjne,
K_S	komparator sygnałowy,
K_R	komparator referencyjny,
CS	zestaw kondensatorów,
CM	moduł sterujący,

SM	moduł próbkujący,
C_n	kondensator próbkujący,
$C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$	kondensatory zestawu,
C_{n-1}	kondensator o największej pojemności w zestawie,
C_0	kondensator o najmniejszej pojemności w zestawie,
S_T	przełącznik górnej okładki,
S_B	przełącznik dolnej okładki,
$S_{n-1}, S_{n-2}, \dots, S_1, S_0$	przełączniki,
$P_{n-1}, P_{n-2}, \dots, P_1, P_0$	wyjścia sterujące,
U_{in}	napięcie przetwarzane,
U_{SM}	napięcie na kondensatorze próbkującym,
U_{TH}	napięcie progowe,
U_S	napięcie sygnałowe,
U_R	napięcie referencyjne,
U_{DD}	napięcie zasilania,
T	interwał czasu
ST	odcinek czasu sygnałowego
RT	odcinek czasu referencyjnego
t_1	chwila rozpoczęcia generowania interwału czasu T
t_2	chwila zakończenia generowania interwału czasu T
t_3	moment zakończenia odmierzenia obu odcinków czasu

Zastrzeżenia patentowe

1. Sposób pośredniego przetwarzania chwilowej wielkości napięcia elektrycznego na słowo cyfrowe, polegający na spróbkowaniu wielkości napięcia przetwarzanego poprzez równoległe połączenie kondensatora próbkującego ze źródłem napięcia przetwarzanego, a następnie odwzorowywaniu wielkości próbki napięcia przetwarzanego długością generowanego interwału czasu oraz przypisaniu, za pomocą modułu sterującego, odpowiedniej wartości n-bitowemu wyjściowemu słowu cyfrowemu, **znamienny tym**, że interwał czasu (T) odwzorowuje się w postaci różnicy długości odcinka czasu referencyjnego (RT) i odcinka czasu sygnałowego (ST), przy czym odcinek czasu referencyjnego (RT) odmierza się od chwili (b) rozpoczęcia generowania interwału czasu (T) za pomocą modułu sterującego (CM), a odcinek czasu sygnałowego (ST) odmierza się od chwili (t_2) zakończenia generowania interwału czasu (T) za pomocą modułu sterującego (CM), zaś odmierzenie obu odcinków czasu kończy się w tym samym momencie (t_3).
2. Sposób według zastrz. 1, **znamienny tym**, że generowanie interwału czasu (T), za pomocą modułu sterującego (CM), rozpoczyna się w chwili wykrycia, za pomocą modułu sterującego (CM), początku aktywnego stanu na wejściu sygnału wyzwalającego (Trg) i realizuje się przez ładowanie, za pomocą źródła prądowego sygnałowego (I_s), kondensatora próbkującego (C_n) modułu próbkującego (SM).
3. Sposób według zastrz. 2, **znamienny tym**, że
  - odmierzenie odcinka czasu referencyjnego (RT) realizuje się przez ładowanie, za pomocą źródła prądowego referencyjnego (I_R), kondensatora wybranego za pomocą modułu sterującego (CM) z zestawu kondensatorów (CS), zawierającego kondensatory ($C_{n-1}, C_{n-2}, \dots, C_1, C_0$), takie, że pojemność każdego kondensatora o kolejnym indeksie jest dwukrotnie większa od pojemności kondensatora bezpośrednio go poprzedzającego, a jako pierwszy wybiera się kondensator (C_{n-1}) o największej pojemności w zestawie kondensatorów (CS), przy czym wybrany kondensator ładuje się do chwili, gdy narastające na nim napięcie referencyjne (U_R), które porównuje się za pomocą komparatora referencyjnego (K_R) z napięciem progowym (U_{TH}), jest równe napięciu progowemu (U_{TH}) i wówczas rozpoczyna się ładowanie, za pomocą źródła prądowego referencyjnego (I_R), kolejnego kondensatora wybranego z zestawu kondensatorów (CS), takiego, że pojemność tego kondensatora jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów, a narastające na nim napięcie referencyjne

- (U_R) porównuje się, za pomocą komparatora referencyjnego (K_R), z napięciem progowym (U_{TH}) i czynności te powtarza się,
- odmierzanie odcinka czasu sygnałowego (ST) realizuje się przez ładowanie, za pomocą źródła prądowego sygnałowego (I_S), kondensatora wybranego za pomocą modułu sterującego (CM) z zestawu kondensatorów (CS), takiego, że pojemność tego kondensatora jest największa wśród nie ładowanych jeszcze kondensatorów, przy czym wybrany kondensator ładuje się do chwili, gdy narastające na nim napięcie sygnałowe (U_S), które porównuje się za pomocą komparatora sygnałowego (K_S) z napięciem progowym (U_{TH}), jest równe napięciu progowemu (U_{TH}), a następnie rozpoczyna się ładowanie, za pomocą źródła prądowego sygnałowego (I_S), kolejnego kondensatora, który wybiera się w taki sam sposób i czynności te powtarza się,
  - kończy się odmierzanie odcinka czasu referencyjnego (RT) i odcinka czasu sygnałowego (ST), gdy podczas ładowania kondensatora (C0) o najmniejszej pojemności w zestawie (CS) wykryje się, że albo napięcie referencyjne (U_R) narastające na kondensatorze ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego (I_R), albo napięcie sygnałowe (U_S) narastające na kondensatorze ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego (I_S) jest równe napięciu progowemu (U_{TH}).
4. Sposób według zastrz. 3, **znamienny tym**, że generowanie interwału czasu (T), za pomocą modułu sterującego (CM), kończy się w chwili, gdy napięcie (U_{SM}) malejące na kondensatorze próbkującym (C_n) modułu próbkującego (SM), które kontroluje się za pomocą komparatora sygnałowego (K_S), jest równe zero.
  5. Sposób według zastrz. 4, **znamienny tym**, że wartość n-bitowego wyjściowego słowa cyfrowego (B), będącego wynikiem przetwarzania, wyznacza się, za pomocą modułu sterującego (CM), przypisując bitowi tego słowa cyfrowego wartość 1, jeżeli podczas ładowania przyporządkowanego temu bitowi kondensatora zestawu kondensatorów (CS) za pomocą źródła prądowego referencyjnego (I_R) nie rozpoczęto ładowanie kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego sygnałowego (I_S) lub jeżeli podczas ładowania przyporządkowanego temu bitowi kondensatora zestawu kondensatorów (CS) za pomocą źródła prądowego sygnałowego (I_S) rozpoczęto ładowanie kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego referencyjnego (I_R), natomiast w pozostałych przypadkach bitowi temu przypisuje się wartość 0.
  6. Sposób według zastrz. 5, **znamienny tym**, że w okresie trwania interwału czasu (T) wydajności źródła prądowego sygnałowego (I_S) jest mniejsza od wydajności źródła prądowego referencyjnego (I_R), a w chwili t_2 zakończenia generowania interwału czasu (T) za pomocą modułu sterującego (CM) wydajność źródła prądowego sygnałowego (I_S) zwiększa się, za pomocą modułu sterującego (CM), do wydajności źródła prądowego referencyjnego (I_R).

Rysunki

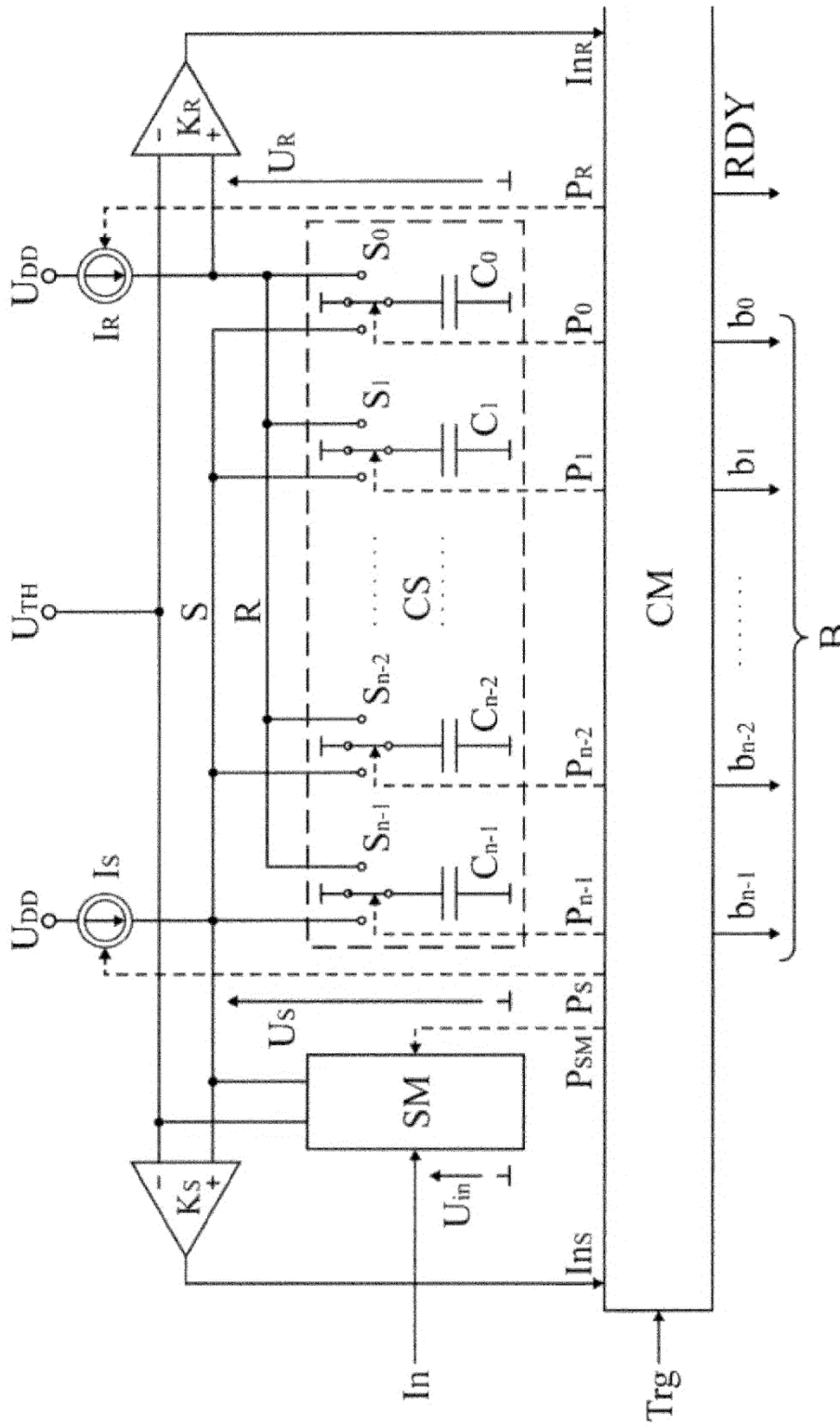

Fig. 1

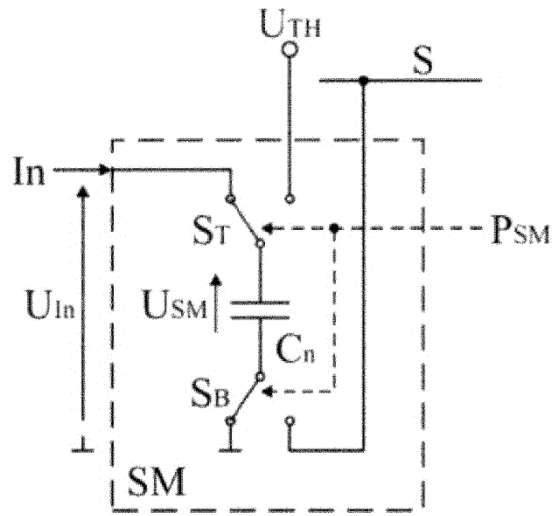

Fig. 2

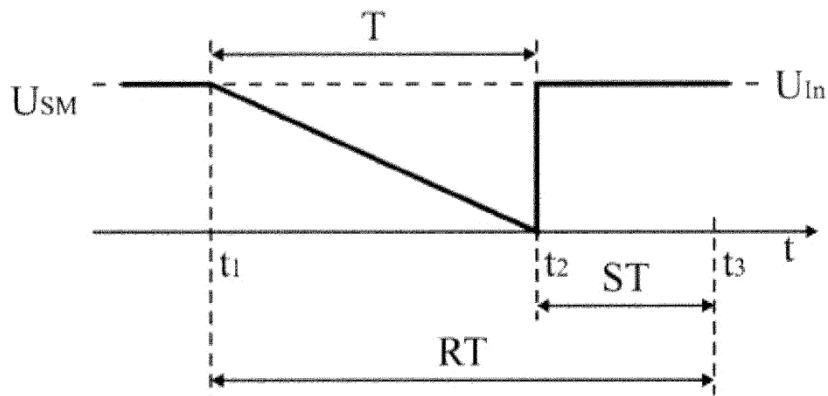

Fig. 3

